International Esbjerg donderdag 28 november 2019

IRIft

Vandaag doen we niets zo hebben we besloten. Een dagje in de haven van Esbjerg, meer niet. Het is er weer voor, druilerig en winderig. Eerst maar eens naar de Nieuwe haven, waar we opnieuw, zoals zo vaak getroffen worden door de aangename en ongeorganiseerd aandoende rommeligheid die zo bij havens hoort. Een paar vissersboten, sommige zwaar verroest en zo te zien in onbruik, liggen lusteloos aan de kade. Al treffen we ook nog een flink aantal dat goed in de verf zit en mogelijk zelfs nog ter visvangst gaat. Wat verder ligt er de 'Olsen windcarrier', een als boorplatform vermomd schip. Het mooist, een dwars getuigde driemaster, de Danmark uit København, die in onderhoud is. Heldhaftige mannen die van geen koude of regen willen weten, hangen in de mast en werken. Wij speuren het water af naar vogels. Vooralsnog zonder resultaat. Wel spotten we een Nederlandse schuit, de Vreke R uit Dordrecht. Nog een paar oude havenlichten sterk in verval en daardoor juist zo mooi. Ze brengen ons naar het visserijverleden van Esbjerg. In 1864 verloor Denemarken een oorlog van de Pruisen en diende men Sleeswijk Holstein af te staan. Daarmee verloor Denemarken ook zijn belangrijkste haven. In 1868 werd tot de bouw van een nieuwe haven besloten. Zo ontstond Esbjerg. In 1873 voer het eerste schip de haven binnen. En toen in 1874 ook nog een spoorwegverbinding met het achterland was gerealiseerd, kon de grote groei beginnen. Deze hield aan tot ongeveer 1970. Op het hoogtepunt bood de haven ligplaats aan wel 600 vissersboten. Daarna volgde een snel verval. Visquota en verwende jongelui die niet langer naar zee wilden, worden als belangrijkste oorzaak genoemd. In 2002 was het over met de visserij. Het einde van Esbjerg als

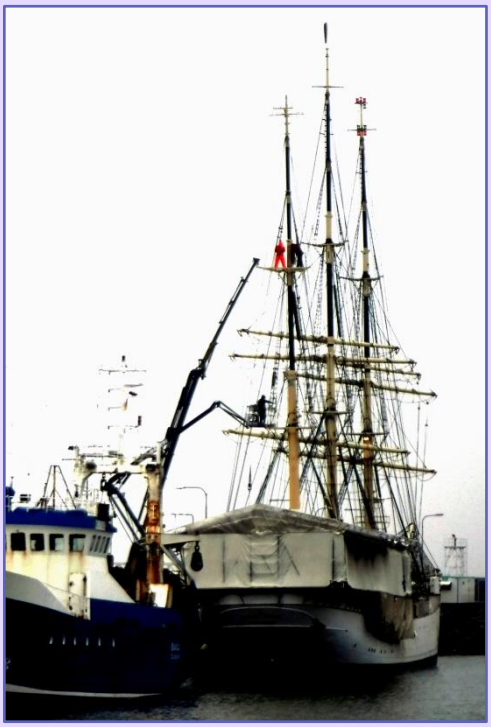

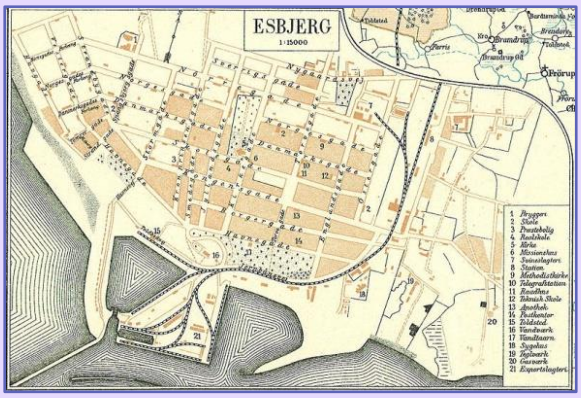

haven leek nabij, maar zie er werden olie en gas gevonden voor de kust van Denemarken. Esbjerg kon uitgroeien tot een van de grootste havens voor offshore activiteiten in heel Europa. De regen houdt aan en wij zwerven verder door de haven. In het grill-huse verorberen we smakeloze vis om vervolgens naar het visserijmuseum te gaan. We staan nog even stil bij het monument voor de verdronken vissers: Fiskernes Mindelaund. In 1949 telde het 450 namen in 2010, 613. Zeg 160 doden in 60 jaar. Elk jaar gemiddeld drie man. In het museum zelf is een indrukwekkende tentoonstelling te zien van portretten van visserlui. De armoede, het primitieve, het harde werken, het lang van huis zijn en de verdrinkingsdood die altijd maar loerde, stralen van de beeltenissen af. Wat toch een leven en het is ze aan te zien met hun diepdoorgroefde gezichten. De kou en de ontberingen zijn zo invoelbaar op deze miezerige, kille dag.

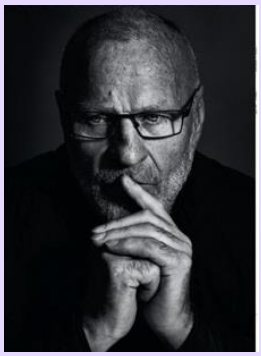

We sluiten deze wat slome dag af in een wilde kroeg met uitsluitend manvolk aan de bar. Erachter een versleten schoonheid die bij elke bestelling een rad van avontuur bedient wat mogelijkheden biedt tot gratis bier en andere drank. De wanden zijn gesierd met emaillen bordjes waarop schaars geklede dames te zien zijn die reclame maken voor sigaren. Na een paar biertjes hebben we het wel gezien en trekken naar ons eigen huis waar we de gebruikelijke rituelen van koken, eten en klaverjassen afwerken, om vervolgens moe en zeer content te gaan slapen. De volgende ochtend gaat het dan toch echt gebeuren, de laatste etappe. Een vijfentwintig kilometer scheidt ons van de finish, de monding van de Varde Å in de Ho Bugt. Daar houdt de Waddenzee op, zo menen wij. Al geeft Rob aan dat dat eigenlijk niet correct is en dat we ook de Ho Bugt dienen te ronden. Daar zal het dan ook wel van komen. De Mennesket ved Havet, de mannetjes aan de haven, zwaaien ons uit. De wel tien meter hoge mannen die onverstoorbaar over zee staren ontroeren. Het zal met de zinloosheid van hun bestaan van doen hebben en daarmee ook de zinloosheid van ons eigen gedoe. Wat doen we hier eigenlijk? Waarom zijn we niet gewoon thuis om het onvolprezen boekwerk “What am I doing here?” van Bruce Chatwin nogmaals door te nemen. Maar voor nu staat er wandelen op het programma. We wenden de steven naar het noorden en laten Esbjerg achter ons. Een frisse wind waait ons in het gezicht. De zon in de rug. Lekker weertje dus en zo anders als de

afgelopen dagen. We hebben zicht op een tevreden kust. Een zandstrandje aan de voet van een steil klif dat weelderig begroeid is. Bovenop het klif een strak geasfalteerd wandelpad en daarachter de brave villaatjes der welgestelden met uitzicht op zee. In de vaargeul links van ons stevige schepen op weg naar de haven van Esbjerg, zoals de Ile D’aix onder Franse vlag. Dat gaat zo een tijdje door, met maar steeds die huisjes uit grootmoeders tijd. Klein en petieterig met in de serre een mooi opgepoetste ouderwetse olielamp en een trapnaaimachine in oorspronkelijke staat. Op het wad zelf houden zich wat eenzaten op die zeepieren steken. Verder valt de grote vogelarmoede van deze kust op. We spotten welgeteld een winterkoninkje. Ja, en verder weg op het wad redelijk wat meeuwen, scholeksters en tureluurs. We naderen Hjerting Badehotel, waar men ons ongetwijfeld koffie zal serveren, misschien wel met taart. We zijn ruim vijf kilometer onderweg en waar we de kust, zuidoostelijk van Esbjerg vooral als leeg en verlaten benoemden, is dat hier volledig

anders. Een aaneengesloten front van nogal groot uitgevallen villa's. We hebben meer te maken met een badplaats aan de Noordzee dan pruttige kustplaatsjes aan de rand van het

wad. Zand overheerst. Niet langer lopen we langs een dijk en over een kwelder. We hebben zand onder de voeten en aan de landkant is over grote lengtes een steil klif aanwezig. Jammer dat er maar steeds villaparkjes zijn. Maar als we ook deze achter ons hebben gelaten, rest ons een lege kust en doen wij een strandwandeling. Het weer is ernaar. Waar de dag nog frisjes en winderig begon is het nu bepaald voorjaarsachtig. De wind wat minder en de temperatuur een paar graden hoger. Het klif bezorgt ons het meeste plezier. Sparren bovenop en aan de voet restanten van bunkers waar de graffiti jongens en meisjes zich op hebben uitgeleefd. Bordjes die aangeven dat je hier met je knallert niet welkom bent. In een laagte tussen kliffen bespeuren we nog een boerenplaats van grote ouderwetsheid. Wat paarden die in een glooiende weide grazen en een boerderij half verscholen tussen de sparren. De wind houdt het voorgezien en we beleven een machtig stille avond. Een lage zon

en een sperwer die naar de bosrand zeilt. Open, golvend land nu met een enkele boerderij. Nieuwsgierige maar ook wat schrikkerige Schotse hooglanders. Dan hebben we zicht op de brug over de Varde Å, dat we als eindpunt van onze tocht beschouwen. Het is wat weinig glorieus om zo stilletjes en geruisloos over te gaan tot het normale leven. Gelukkig is Rob er nog om me er aan te herinneren dat we nog niet klaar zijn. Ergens in het voorjaar van 2020 dienen we de Ho Bugt te ronden. Dan pas is het echt over, dan zijn we echt gefinisht.

tekst Theo Bakker
foto's Rob Strietman
z/w foto's Jes Larsen